

LBRIS

We know
books

MAGGIE DENT

Mame pentru băieții noștri

GHIDUL MAMELOR DE BĂIEȚI

Traducere de
ANA IRIMESCU

 UNIVERS

2022

faci pentru copii și pentru oamenii mari de peste tot. Ca să te citez, pentru că nu există alte cuvinte care să descrie atât de bine sentimentele mele: „**Te iubesc mai mult decât toate stelele de pe cerul nopții. Te iubesc mai mult decât toate firele de nisip de pe toate plajele, din toată lumea. Și te iubesc mai mult decât toate furnicile și toate pisicile.**“

Iar acum mă duc să-mi iubesc băieții, inspirată de această carte.

Dr. Vanessa Lapointe

psiholog acreditat în Columbia Britanică,
autoarea cărții *Discipline without Damage*

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	9
Context	15
Nota autoarei.....	21
Introducere	23
CAPITOLUL I. Explorarea genului	35
CAPITOLUL AL II-LEA. Să înțelegem principalele impulsuri biologice de azi provenite de la bărbații și femeile cavernelor	51
CAPITOLUL AL III-LEA. Băieții nu sunt duri, în special cei mici.....	74
CAPITOLUL AL IV-LEA. Băieții care merg de acasă la grădiniță și apoi la școală.....	103
CAPITOLUL AL V-LEA. Alte lucruri interesante despre băieți.....	131
CAPITOLUL AL VI-LEA. Să-i ajutăm pe băieții noștri să devină buni prieteni.....	155
CAPITOLUL AL VII-LEA. Cum să fii mamă de cocoși sau de mielușei.....	171
CAPITOLUL AL VIII-LEA. Mami, mă iubești?	215
CAPITOLUL AL IX-LEA. Mișcare și joc pentru micii noștri războinici.....	238
CAPITOLUL AL X-LEA. Când băieții o dau în bară.....	271
CAPITOLUL AL XI-LEA. Nu-i mai lovi, răni sau muștra pe băieți.....	306
CAPITOLUL AL XII-LEA. Cum să evităm rana maternă.....	330

CAPITOLUL AL XIII-LEA. Să-i ajutăm pe băieți să înțeleagă pierderea și moartea.....	354
CAPITOLUL AL XIV-LEA. Un câine bun poate ajuta la creșterea unor băieți implicați emoțional (P.S. și câteva pisici)	370
CAPITOLUL AL XV-LEA. Distracția, mâncarea și vânturile ...	378
CAPITOLUL AL XVI-LEA. Să formăm caracterul băieților noștri	399
CAPITOLUL AL XVII-LEA. Fiii și dragostea, sexualitatea sănătoasă și relațiile	426
CAPITOLUL AL XVIII-LEA. Cinci secrete pe care le-am învățat despre cum să fim mame de băieți	451
CAPITOLUL AL XIX-LEA. Lasă-i să plece pe drumul accidentat al maturizării	454
Concluzie.....	469
Și un cuvânt final din partea bărbatilor.....	473
Note.....	477
Referințe și recomandări de lectură.....	489
Mulțumiri	495

CONTEXT

„Nu este vorba despre un singur lucru. Tot ce a făcut pentru mine mi-a influențat profund viața și pe mine ca persoană. Ea m-a făcut bărbatul care sunt azi. Chiar dacă trăim la distanță, ea este mereu acolo pentru mine, pentru soția mea și pentru copiii mei.” - autor anonim într-un sondaj pe un eșantion de bărbați, 2017

Înainte de a începe această carte, cred că ar fi util să schițez un context, să spun de unde vin și cum am devenit o pasionată „apărătoare a băieților“.

Mi-am petrecut copilăria la o fermă din Wheatbelt, în vestul Australiei, în apropierea unui orașel numit Wandering. Sunt a cincea din șase frați. Unul dintre cele mai bune lucruri care se întâmplă când copilărești la țară este că poți să-ți petreci mult timp cu tata, ceea ce am și făcut. Am foarte multe amintiri despre cum îl ajutam pe tata împreună cu frații mei, fie la mănăatul oilor, fie la verificarea mieilor, despre cum ne dădeam cu tractorul sau cu camionul, cum adunam ciuperca sau ne jucam de-a v-ați ascunselea în șopronul unde se tundeau oile. Când au plecat frații mai mari, am avut norocul să petrec mult timp doar eu cu tata, care era instruit în științe agricole, citea mult și avea o puternică conștiință socială și un foarte bun simț al umorului. Tata era și maestru la tras vânturi! Așa că, într-un fel, am putut învăța comunicarea în „limba bărbatilor“.

Pe deasupra eram și eu un fel de băiețoi, sau poate o băiețoaică – pe scurt, îmi plăceau lucrurile pentru fete, și anume rochiile, păpușile și orice e roz. Mă găseau adesea la fotbal cu băieții, în loc să-mi petrec timpul cu fetele. La noi în familie eram trei fete și trei băieți, iar fratele nostru mai mic, James, și cu mine am avut parte de o copilărie în aer liber, minunată în atât de multe feluri!

După ce mi-am luat diploma de profesoară de engleză pentru liceu, primul meu post a fost la Liceul Superior Albany, unde am înțeles repede că multor băieți le displace engleza. Aveam printre elevi câțiva băieți cu un nivel foarte scăzut de alfabetizare și asta m-a deranjat foarte tare.

În perioada cât am predat, am antrenat și echipa de baschet a băieților, pentru că mereu am fost puțin obsedată de baschet. Am învățat foarte multe despre băieți din zilele de baschet, dar și din experiența de la clasă.

După ce au venit pe lume cei patru fii ai mei așteptați cu nerăbdare, în anii mei de mamă casnică, am luat o pauză de la școală și am făcut voluntariat la un azil local. Fiind coordonator în caz de deces, am lucrat îndeaproape cu familiile care aveau pe cineva drag în pragul morții. Mulți dintre aceștia erau bărbați, iar poveștile pe care le împărtășeau într-un moment liniștit, la o ceașcă de ceai, mă emoționau adânc. Mulți bărbați credeau că moartea e o formă de eșec și că, într-un fel, murind, își dezamăgesc familiile. Adesea împărtășeau regrete profunde că nu fuseseră soțul sau tatăl care și-ar fi dorit să fi fost.

Era acolo un băiat minunat în vârstă de 10 ani, la care țineam toți și care m-a învățat atât de multe despre viață și despre cum să trăiești! Din nou, abia în clipele liniștite, când nu mai era nimeni altcineva în preajmă, îmi împărtășea

adesea micile lucruri greu de împărtășit în momentele când se întâmplau prea multe. Acolo am învățat să păstrez o zonă de liniște – mult mai mult timp decât preferă majoritatea femeilor – și să le las băieților și bărbaților o zonă de siguranță în care să exploreze emoții și situații de vulnerabilitate, frică și tristețe.

Apoi am lucrat cu jumătate de normă la o casă funerară locală, ca asistentă de director de pompe funebre. Asta însemna, printre alte lucruri, că ajutam cu transportul decedatului, cu pregătirea corpului, conduceam uneori dricul obișnuit, alteori limuzina funerară și mă ocupam de bunul mers al ceremoniei de înmormântare. Din moment ce eram deja oficianță de nunți autorizată, am început să orchestrez și înmormântări. În perioada aceea am lucrat îndeaproape cu familia și, din nou, mi-am descoperit abilitatea de a extrage povești mai profunde de la bărbații din familiile cu care lucram. În momentele de liniște, am auzit soți vorbind despre dragostea lor profundă pentru soția tocmai pierdută și despre regretul lor că n-au avut capacitatea de a-i împărtăși acele lucruri soției, cât era încă în viață.

Pe când fiii mei erau în școala primară, am fost o vreme crainică la postul de radio ABC din Albany. Au fost situații când, în timpul unui interviu cu un bărbat, îmi dădeam seama că e zbuciumat de emoții în legătură cu povestea pe care o spune, dar că e și hotărât să înăbușe în el acea emoție. Vedeam cât de dificilă e lupta aceasta din el și totuși, în același timp, cât de important e pentru el să strivească acele sentimente intense ca să dea interviul. Am început să mă întreb unde au învățat bărbații această suprimare a emoțiilor.

Când m-am întors la predat, am avut într-o zi epifania că majoritatea profesorilor de engleză au capacitatea să-i învețe

pe adolescenți să scrie paragrafe și eseuri. Totuși, capacitatea mea înăscută de a mă conecta, de a-i susține și de a-i convinge pe adolescenți să nu-și provoace vătămări fizice și să nu se sinucidă mi-a sărit în ochi ca fiind o aptitudine mult mai importantă. Din nou, am simțit că legătura mea cu elevii băieți e specială, iar cei care rămâneau la urmă ca să stea de vorbă cu mine erau adesea băieți. Așa că mi-am luat diploma de studii postuniversitare de consiliere și am renunțat la sala de clasă în 1998 ca să devin consilier cu normă întreagă, specializat pe stima de sine și reziliență. Lucram adesea cu familii ca să ajut la rezolvarea unui conflict, la redobândirea încrederii și ca să-mi ofer sprijinul atunci când lucrurile mergeau rău pentru copii și adolescenți. În acei ani de început, mi-au trecut pragul mulți băieți, iar apoi, în mod neașteptat, bărbați mai în vârstă au început să apară în căutare de răspunsuri.

În baza tuturor acestor experiențe, am publicat în 2003 prima mea carte, *Saving our Children from our Chaotic World: Teaching Children the Magic of Silence and Stillness*¹. Curând după aceea, am început să țin ședințe de dezvoltare profesională pentru profesori și seminare pentru părinți, activitate pe care am continuat-o peste tot în Australia în ultimii 15 ani.

Pasiunea mea pentru reziliență la toate nivelurile – individual, familial, comunitar – m-a determinat să vizitez multe comunități rurale din Australia în urma unor dezastre precum inundațiile, seceta și incendiile de vegetație. Cu mulți ani în urmă, am fost invitată să le vorbesc unor bărbați dintr-o comunitate din vestul Australiei, în cadrul unui program de prevenire a sinuciderilor în spațiul rural. De atunci

¹ *Salvarea copiilor noștri de lumea haosului: să le predăm copiilor lecții despre magia liniștii și a calmului.*

am avut onoarea și privilegiul de-a le vorbi multor bărbați la seminare. Unii mi-au spus că vorbele mele au mai mult sens decât ale oricărei alte femei pe care au mai ascultat-o. Alții au spus că i-am făcut să vadă lumea așa cum o văd femeile din viața lor, iar asta i-a ajutat să înțeleagă mai bine, în loc să reacționeze cu frustrare. Am un stil de comunicare pragmatic, bazat pe simțul realității, care este și ușor îndrăzneț – așa cum comunică mulți bărbați. Spun în glumă că sunt bilingvă: vorbesc și limba femeilor, și limba bărbaților.

Deși mă numesc apărătoare a băieților, sunt preocupată în egală măsură de-a ajuta fetele și femeile să prospere. Așa cum am ținut seminarele pentru bărbați menționate anterior, în ultimii 15 ani am organizat și multe seri pentru femei și excursii de weekend - iar 90% dintre seminarele mele se referă la cum să creștem fete și băieți fericiți, sănătoși, puternici, buni și rezilienți.

Conștiința mea socială solidă vine, cu siguranță, de la tata. Mă pasionează formarea înțelegerii, a rezilienței personale și comunitare, și a familiilor mai puternice, mai legate. Relațiile umane pot fi complicate și dificile, dar în același timp ne priesc și ne fac să ne simțim vii.

Am avut onoarea să întâlnesc, să ajung să cunosc și să dezvolt prietenii cu oameni din multe părți ale lumii. Cu toate astea, cele mai apropiate prietene îmi sunt totuși femei pe care le cunosc de 40 de ani. Familia mea extinsă, inclusiv „băiatul meu de treabă“ (soțul meu, Steve), frații și surorile mele, nepoate, nepoți și întreaga mea familie care nu e de sânge, cu toții contează enorm pentru mine și îmi place să fac parte din viețile lor. Fostul meu soț este un bărbat pe care îl respect încă și la care țin mult, cu toate că au trecut 24 de

ani de când eram un cuplu. Amândoi îi iubim mult pe cei patru fii ai noștri și familia extinsă, și lucrăm îndeaproape să rămânem în legătură unii cu alții.

Sunt o femeie mai în vârstă extraordinar de binecuvântată. Cred în autenticitate și îmi comunic deschis greșelile și eșecurile, inclusiv faptul că îmbrac uneori hainele pe dos, că mă rătăcesc și că duc o bătălie nesfârșită cu firele de păr de pe bărbie, care se pare că pot crește în timpul unui seminar de două ore.

Cei patru fii ai mei au ajuns la vârsta adultă și și-au ales ca partener de viață femei puternice și iubitoare. Sunt bunică – în sfârșit! Nepoții mi-au reînnoit sentimentul că am un scop în viață și aștept cu nerăbdare să-i învăț să gătească felurile preferate ale bunicii, să creștem împreună legume și flori, să construim căsuțe de lemn și castele de nisip, să jucăm baschet, să tragem vânturi sănătoase și să râdem mult.

Sper ca din aceste lucruri să înțelegi puțin mai bine cum am devenit eu apărătoarea băieților.

Maggie Dent, mai 2018

„Să-i văd că se ceartă să aibă fiecare camera lui și apoi să-i găsesc cuibăriți în același pat, în cele mai multe nopți.“ (Băieți dragi de 12 și 14 ani)

– mamă fericită

NOTA AUTOAREI

Pe parcursul acestei cărți, vei observa două tipuri de sublinieri în fiecare capitol. Primele sunt citate dintr-un sondaj pe un eșantion de bărbați din 2017, cum a fost cel de la începutul capitolului „Fundal“, care precedă această notă a autoarei.

Sondajul respectiv a fost un chestionar online pe care l-am efectuat ca parte din cercetarea pentru această carte. Am interogat bărbați cu vârste de peste 18 ani, în legătură cu relația cu mamele lor, inclusiv:

- **Care crezi că este unul dintre cele mai bune lucruri pe care le-a făcut mama ta pentru tine / care te-au influențat?**
- **Din toată viața ta, care este lucrul pe care ai dori ca mama ta să nu-l fi făcut?**

Mai mult de 1.600 de bărbați au răspuns la acest chestionar, oferindu-mi perspective valoroase asupra relațiilor mamă-fiu, iar eu împărtășesc câteva dintre comentariile lor în carte.

Al doilea tip de citat pe care îl vei observa, *Băieți dragi*, constă în remarcile ocazionale ale unei mame care împărtășește câte o anecdotă amuzantă despre experiența de-a fi mamă de băieți.

Ai un astfel de exemplu la finalul capitolului „Fundal“, înainte de această notă a autoarei.

Am cerut unui grup de peste 200 de mame din comunitatea mea: „Relatați în cel mult 50 de cuvinte o anecdotă scurtă despre ceva ce au spus sau au făcut băieții voștri și care v-a făcut să râdeți“.

Motivul pentru care am căutat aceste remarci amuzante este că, dacă am învățat un lucru ca mamă doar de băieți, acela este importanța de-a ne relaxa.

Le-am cerut mamelor ca, atunci când ne împărtășesc aceste momente mai lejere, să precizeze vârstele băieților și să-și aloce câte un pseudonim care să descrie ce fel de mame sunt ele. Mă bucură să vă pot împărtăși o parte din bucuria lor.

Le mulțumesc din nou tuturor bărbaților și femeilor care au contribuit la această cercetare. A fost o mare onoare pentru mine să-i pot face părtași la suflul și la umorul vostru pe toți cei care citesc această carte.

INTRODUCERE

„Mama m-a învățat să nu renunț niciodată, să fac ceea ce mă face fericit și să fiu curajos.“ – Sondaj pe un eșantion de bărbați, 2017

În lumea occidentală, băieții sunt într-un fel de criză. Statistic, întâmpină dificultăți când ajung școlari, când trebuie să se dovedească buni la învățătură și să termine școala, și chiar și cei mai inteligenți dintre ei abandonează studiile universitare într-un grad mai mare decât înainte. Băieții sunt de trei ori mai predispuși să întâmpine dificultăți de învățare și să dezvolte ADHD și ODD – iar îndepărtarea lor generală de școală devine un motiv tot mai mare de îngrijorare pentru părinți și profesori.

În lumea aceasta digitalizată, pare că-i pierdem pe mulți dintre băieții noștri în fața pasiunii pentru jocuri pe calculator, care devine adesea o dependență sau, cel puțin, o incredibilă distragere de la viața din lumea reală. Peisajul digital este, de asemenea, o lume neîngrădită, lipsită de limitările sănătoase necesare pentru a menține siguranța băieților noștri. Imagini ale violenței, violului, molestării copiilor și pornografiei sunt acum la îndemâna prețioșilor noștri băieți, atât de impresionabili. Nici nu este necesar să caute pornografie, pentru că pornografia îi caută pe ei. Mulți băieți